

ניוזלטר מכון הרכבי לחקר המודיעין

המרכז הממלכתי להנצחה
למורשת ולמחקרי מודיעין (ע"ד)

נערך עבור:

תוכן העניינים

03	מחקר והערכה
03	לחבר בין תרחישים להסתברויות: שיטה לחיזוי אסטרטגי משולב
04	להבין את היריב בלי לחשוב כמוהו: תרבות, הטיות ותפיסת סין בתחרות האסטרטגית של ארה"ב
04	בין אינפורמטיביות לאמינות: מודל להערכת טענות מודיעיניות בתנאי אי־ודאות
05	כיצד ארגוני מודיעין מגדירים מה נחשב ידע: הפוליטיקה האפיסטמית של ההערכה האסטרטגית
06	לוחמת תודעה
06	מסגרת תפקודית-קוגניטיבית לניתוח טענות על לוחמה קוגניטיבית
07	תמרון במרחב המידע: שילוב השפעה, הונאה ויכולות לא קינטיות בתכנון המבצעי
08	הכשרת קצינים ללוחמה קוגניטיבית: בניית חוסן בתהליכי קבלת החלטות
09	איסוף
09	מודיעין, מעקב וסיור (ISR) בחלל, AI והיציבות האסטרטגית בין ארה"ב לסין
10	תרבות המודיעין באיראן והחדירה לחיי היומיום של האזרחים
11	מודיעין נגדי
11	לימוד מודיעין נגדי בחברה דמוקרטית: המקרה הישראלי
11	מודיעין נגדי מול איומים היברידיים במבצעים משותפים רחבי היקף: מודל אוגדתי מאוסטרליה
12	ייצור משותף של מודיעין: שילוב החברה האזרחית במודיעין הנגדי בסקנדינביה
12	מניעת איום פנימי בביטחון הלאומי: מזהיו חריגות לניהול סיכון מתמשך
13	ממגע ראשוני לגיוס מודיעיני: כיצד עובד מהימן הוכף לאיום פנימי
13	מודל להבנת הסיכון הארגוני של איומים פנימיים
14	שיתופי פעולה בין-קהילתיים
14	כיצד משקמים אמון שנשבר בין שותפי מודיעין
14	האמון שמחזיק את שיתוף המודיעין האירופי
15	הצעת תא המודיעין של הנציבות האירופית: משיתוף מודיעין למודיעין על-לאומי?
15	המודל האירופי לחיזוק המודיעין ושיתוף הפעולה באזור הסאהל
16	התפתחות שיתוף המודיעין בין בריטניה לאירופה אחרי הברקזיט
17	מפרסומי המכון
18	מודקאסט עונה 8 פרק 3 - השפה בקהילת המודיעין - עם קרן בר
18	מודקאסט עונה 8 פרק 4 - חמש נקישות בדלת - האוסינט של חמאס
19	פודקאסטים וראיונות
20	מודיעין נרטיבי: כיצד יריבים הופכים סיפורים לנשק
20	הרפורמה במודיעין היפני
21	מהמסלול בחלל לשדה הקרב – עתיד היכולות הלוחיות
21	כיצד דינמיקות חדשות מעצבות את סוכנות הסיור הלאומית (NRO) ומאמצי החלל הצבאיים
22	אירועים וכנסים
23	AECFA - 2026 TechNet Augusta: פיקוד, מודיעין ו-AI בשדה הקרב
23	AID - 2026 DoDIIS: טכנולוגיות מודיעין ליתרון בשדה הקרב

מחקר והערכה

לחבר בין תרחישים להסתברויות: שיטה לחיזוי אסטרטגי משולב

השיטה מחברת ביניהן בתהליך בן חמישה שלבים, מהגדרת הסוגייה ופירוק התרחישים לגורמים הניתנים לחיזוי ועד למיפוי שאלות החיזוי לתרחישים ועדכון מתמשך שלהם על בסיס הסתברויות ונימוקים שמייצרים החזאים.

כך ניתן לעקוב באופן שיטתי אחר שינוי במשקלם היחסי של תרחישים, לזהות אותות מוקדמים ולהתאים את ההערכה האסטרטגית למידע חדש.

קישור למסמך

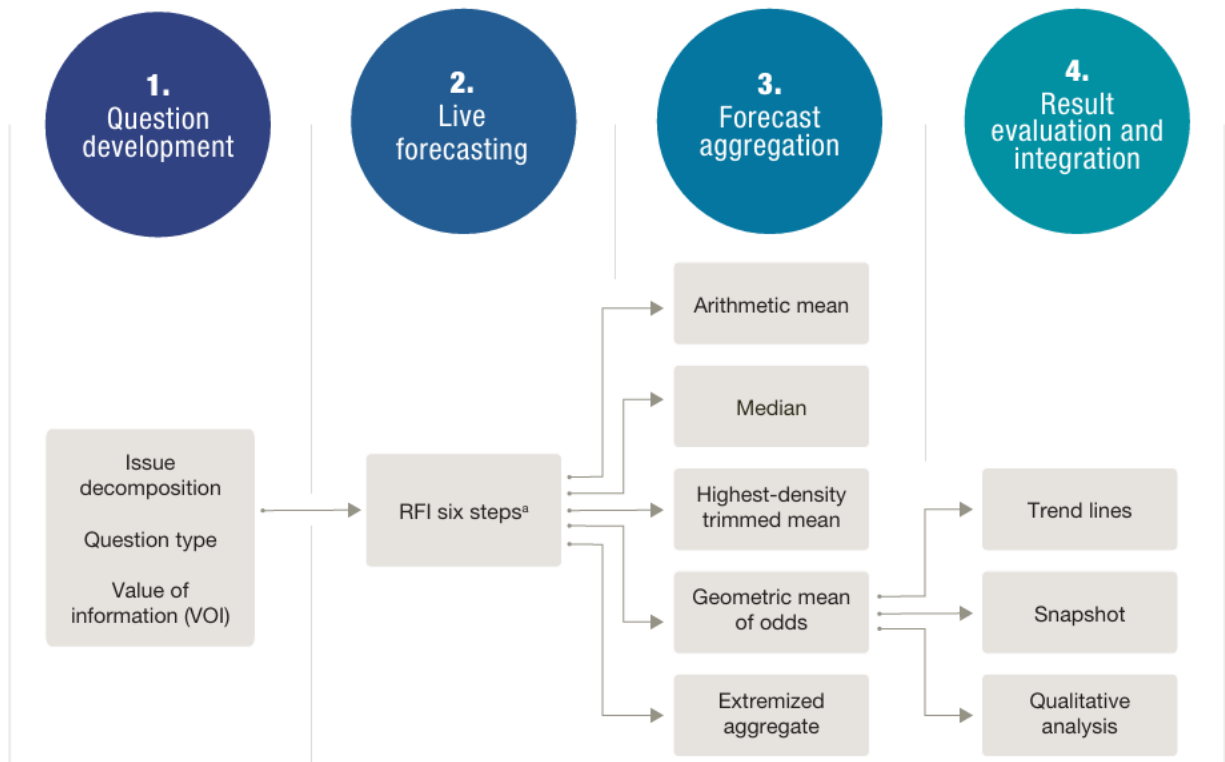
פורסם ב: RAND

שם הכותבות: אנקה אגאצ'י, מרים יורגנסן ומולי היקמן

הכותבות מציעות מתודולוגיה חדשה הנקראת בשם Integrated, Strategic Forecasting (ISF), המשלבת בין תכנון תרחישים (scenario planning) לבין חיזוי מבוסס-המונים (crowdsourced forecasting).

נקודת המוצא היא ששתי השיטות משלימות זו את זו: תרחישים מאפשרים לבחון עתידים חלופיים והקשר אסטרטגי רחב, אך אינם מייחסים להם הסתברויות; חיזוי מבוסס-המונים מספק הערכות הסתברותיות לשאלות מוגדרות, אך עלול לנתק אותן מהתמונה הרחבה.

Standard Crowdsourced Forecasting Process

מחקר והערכה

להבין את היריב בלי לחשוב כמוהו: תרבות, הטיות ותפיסת סין בתחרות האסטרטגית של ארה"ב

המחברת מדגישה כי גם ניסיון "להיכנס לנעלי היריב" אינו מספיק, ולכן נדרש גם חיפוש פעיל אחר נקודת מבטו (perspective seeking), לצד למידה של תרבות האחר ופיתוח גמישות קוגניטיבית ויכולת לזהות את העדשות התרבותיות שדרכן אנו מפרשים אותו.

לקריאת המסמך

פורסם ב: US Army War College
שם הכותבת: אליסון אבה

המסמך בוחן כיצד הבדלים בדפוסי החשיבה התרבותיים (cultural cognition) של ארצות הברית וסין עלולים לעוות את האופן שבו הן תופסות זו את זו ומפרשות כוונות.

הוא מצביע על הבדלים בחשיבה הוליסטית ודיאלקטית, בהסקה חברתית ובאימוץ נקודת המבט של האחר (perspective taking), העלולים לתרום להטיות כגון "חשיבת מראה" (mirror imaging).

בין אינפורמטיביות לאמינות: מודל להערכת טענות מודיעיניות בתנאי אי-ודאות

(opportuneness), כלומר האפשרות שמידע נוסף דווקא ישפר משמעותית את ההערכה. המסגרת מיושמת גם על תרחיש של פלישה סינית לטייוואן, במטרה לסייע לאנליסט לאזן בין ערך הטענה למקבל ההחלטות לבין אמינותה בתנאי אי-ודאות.

קישור למאמר

פורסם ב: Journal of European and American Intelligence Studies
שם הכותב: יעקב בן חיים

המאמר מציע להשתמש בתורת "פערי-ידע" (Info-gap) כדי לבחון את המתח בין האינפורמטיביות של טענה מודיעינית לבין עמידותה לאי-ודאות (robustness).

הפיתוח המתמטי מראה שבתנאים מסוימים, ככל שטענה מספקת מידע רב ומועיל יותר, כך היא נעשית רגישה יותר למידע חדש. במקביל נבחן מושג ההזדמנות

מחקר והערכה

כיצד ארגוני מודיעין מגדירים מה נחשב ידע: הפוליטיקה האפיסטמית של ההערכה האסטרטגית

רפורמות המודיעין האמריקניות לאחר 11 בספטמבר וכשל ה־ WMD בעיראק משמשות להמחשת הטענה שרפורמה אינה מבטלת אי־ודאות, אלא משנה את האופן שבו הארגון מגדיר, מציג ומנהל אותה.

קישור למאמר

פורסם ב: International Journal of Intelligence and Counterintelligence
שם הכותב: חאדי מאג'דלני

המאמר מציע לבחון את ההערכה המודיעינית לא רק כתהליך של איסוף וניתוח, אלא כמערכת של תנאים מוסדיים ואפיסטמיים הקובעים מה נחשב ידע תקף ושיפוט מקצועי.

באמצעות המושג "הדפוס החוזר המודיעיני" (the intelligence refrain) הוא מתאר מחזור של ייצוב מוסכמות אנליטיות (territorialization), ערעור שלהן בעקבות כשל או משבר (deterritorialization), וכינון מחדש של סטנדרטים מקצועיים (reterritorialization).

לוחמת תודעה

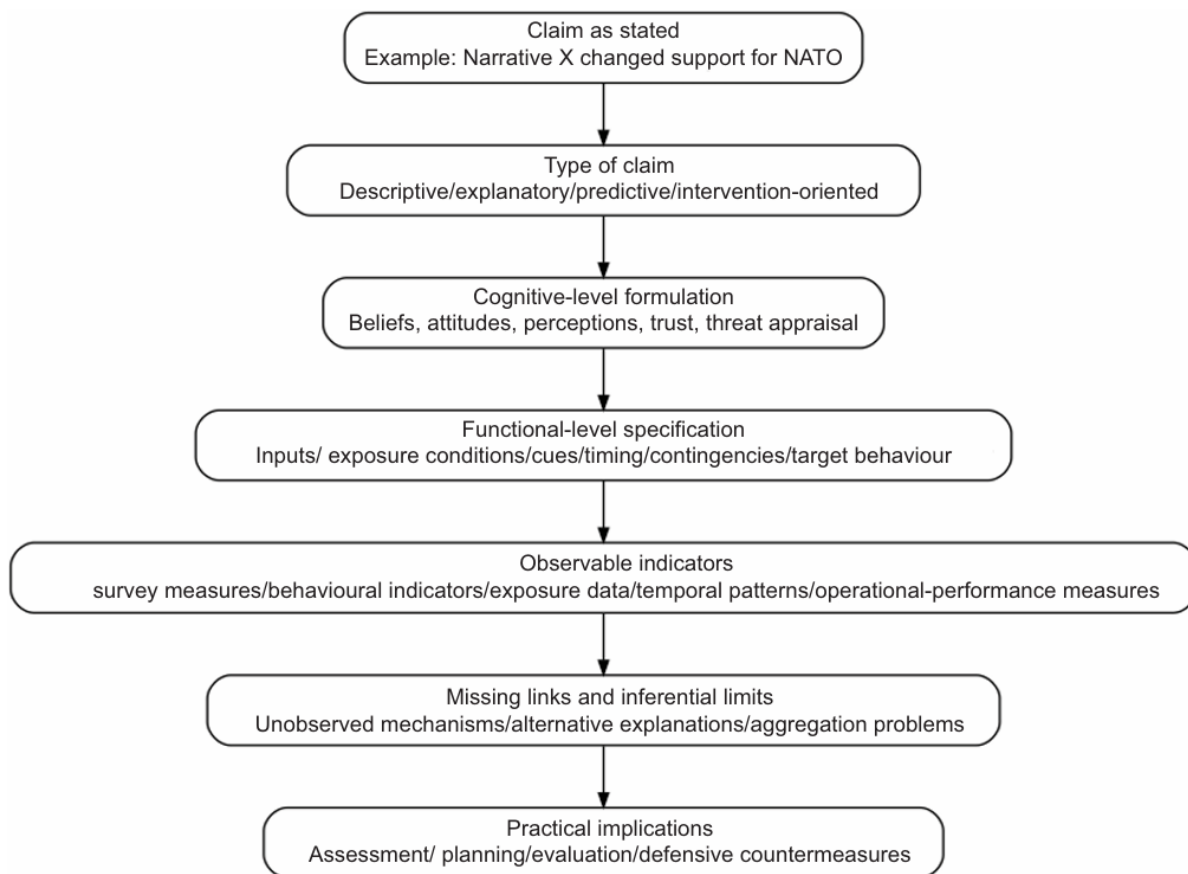
מסגרת תפקודית-קוגניטיבית לניתוח טענות על לוחמה קוגניטיבית

בהקשר הצבאי היא מאפשרת למפות את הפגיעה לשלבי מחזור OODA (Observe, Orient, Decide, Act), לזהות את מנגנון הפגיעה המשוער ולמקד בהתאם את האיסוף, ההערכה ואמצעי הנגד.

קישור למאמר

פורסם ב: Security & Defence Quarterly
שם הכותב: קיואיצ'י מיאזאקי

המאמר מציע מסגרת תפקודית-קוגניטיבית לניתוח טענות בתחום הלוחמה הקוגניטיבית, במטרה להבחין בין מה שנצפה בפועל לבין המנגנון שמוסקים ממנו ולהימנע ממסקנות סיבתיות מהירות מדי. המסגרת מבחינה בין תיאור, הסבר, חיזוי והתערבות, ודורשת לבחון הקשר, מסלול השפעה, מדדים והסברים חלופיים.

לוחמת תודעה

תמרון במרחב המידע: שילוב השפעה, הונאה ויכולות לא קינטיות בתכנון המבצעי

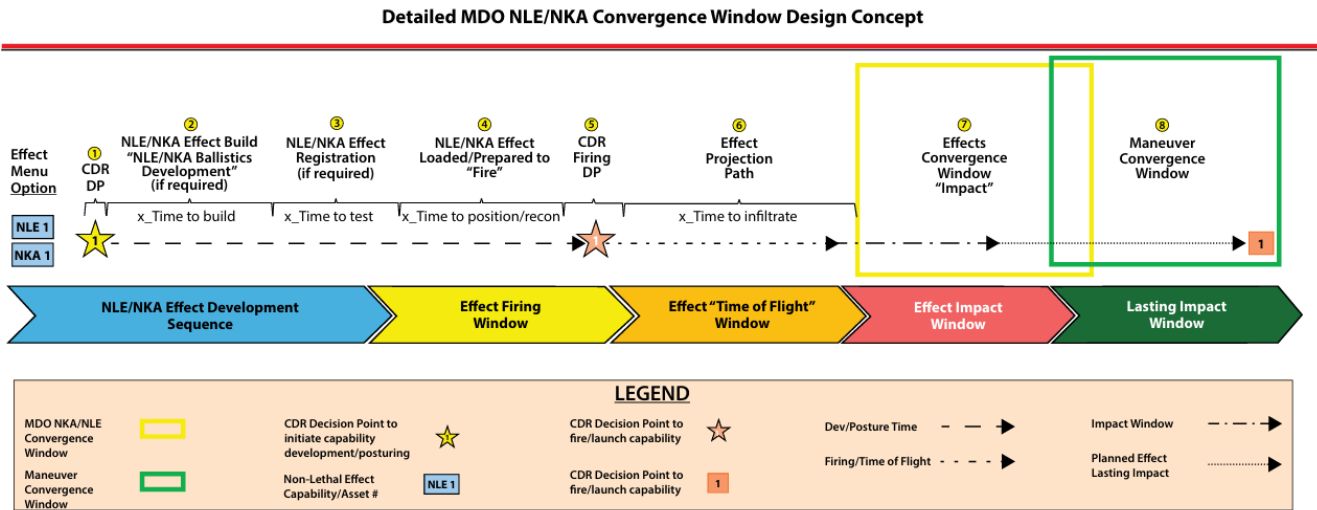
התהליך כולל התאמת יכולות לפגיעויות היריב, תזמון משולב והטמעה מראש בתוכניות ובמחזורי המטרות. המטרה היא לצמצם את מרחב ההחלטה של היריב, לשבש את יכולתו לתפוס ולהגיב ולמדוד את ההשפעה בפועל, ולא רק את היקף הפעילות שבוצעה.

קישור למאמר

פורסם ב: Military Review – Army University Press
שם הכותב: סקוט הול

המאמר טוען כי השפעה על תפיסת היריב ועל קבלת ההחלטות שלו צריכה להיות חלק אינטגרלי מהתכנון המבצעי, ולא תוספת מאוחרת.

לשם כך מוצעת מסגרת בת חמישה שלבים לשילוב אפקטים לא-קטלניים (NLE) ופעילויות לא-קינטיות (NKA), שבמרכזה "חלונות התכנסות" (convergence windows), נקודות בזמן ובמרחב שבהן מסונכרנים אפקטים קטלניים ולא-קטלניים עם התמרון.

Visual planning model illustrating phased synchronization of NLE/NKA effects and maneuver convergence windows in multidomain operations. (Figure by author)

לוחמת תודעה

הכשרת קצינים ללוחמה קוגניטיבית: בניית חוסן בתהליכי קבלת החלטות

בלב השיטה עומדות "נקודות ביקורת קוגניטיביות" (Cognitive Checkpoints), המחייבות לבחון הנחות, פרשנויות חלופיות, הטיות ותגובות רגשיות בנקודות מפתח בתהליך קבלת ההחלטות. התרגול נעזר גם במסגרות Force-Space-Time ו־Physical-Virtual-Cognitive ובמקרי בוחן מאוקראינה.

המטרה היא לחזק את יכולת הקצין לקבל החלטות תחת לחץ, עמימות והשפעה מכוונת של היריב.

קישור למסמך

פורסם ב: The Defence Horizon Journal
שם הכותבים: ברנהרד שוליוק וקטרינה זמאן

המאמר מציע להפוך חוסן קוגניטיבי (Cognitive Resilience) לכשירות נרכשת במסגרת הכשרת קצינים, ולא להסתפק במודעות כללית לדיסאינפורמציה ולהטיות.

לשם כך מוצעת מסגרת CCW Training 2.0, המשלבת לימוד הטיות קוגניטיביות, אוריינות דיגיטלית ותרגול בתרחישים של הצפת מידע, סתירות ומניפולציה מכוונת.

איסוף

מודיעין, מעקב וסיור (ISR) בחלל, AI והיציבות האסטרטגית בין ארה"ב לסין

התמונה העולה היא של "שקיפות שברירית" (precarious transparency): היכולת אינן אחידות ותלויות באיכות המודלים, בהקשר המבצעי ובאמצעי הנגד. הן עשויות לשפר התרעה ואימות הסכמי נשק, אך גם להגביר את תחושת הפגיעות של הכוחות הגרעיניים הסיניים ולעודד הסתרה, הונאה ויכולות נגד-חלל.

קישור למחקר

פורסם ב: Council on Strategic Risks
שם הכותבים: גארט הינק וטד פוג'מונטו

המחקר בוחן כיצד שילוב בינה מלאכותית במערכי מודיעין, מעקב וסיור מבוססי חלל עשוי לשפר את יכולתן של ארה"ב וסין לאתר, לסווג ולעקוב אחר כוחות צבאיים, בדגש על מערכים גרעיניים. הוא סוקר חיישנים ויכולות כגון צילום אלקטרו-אופטי, מכ"ם SAR ואיסוף אותות, ובוחן כיצד ראייה ממוחשבת, מודלי ראייה-שפה (VLMs), היתוך מידע והכוונה אוטומטית של לוויינים יכולים לשפר זיהוי מטרות, מעקב אחר טילים ניידים וניתוח דפוסי פעילות.

איסוף

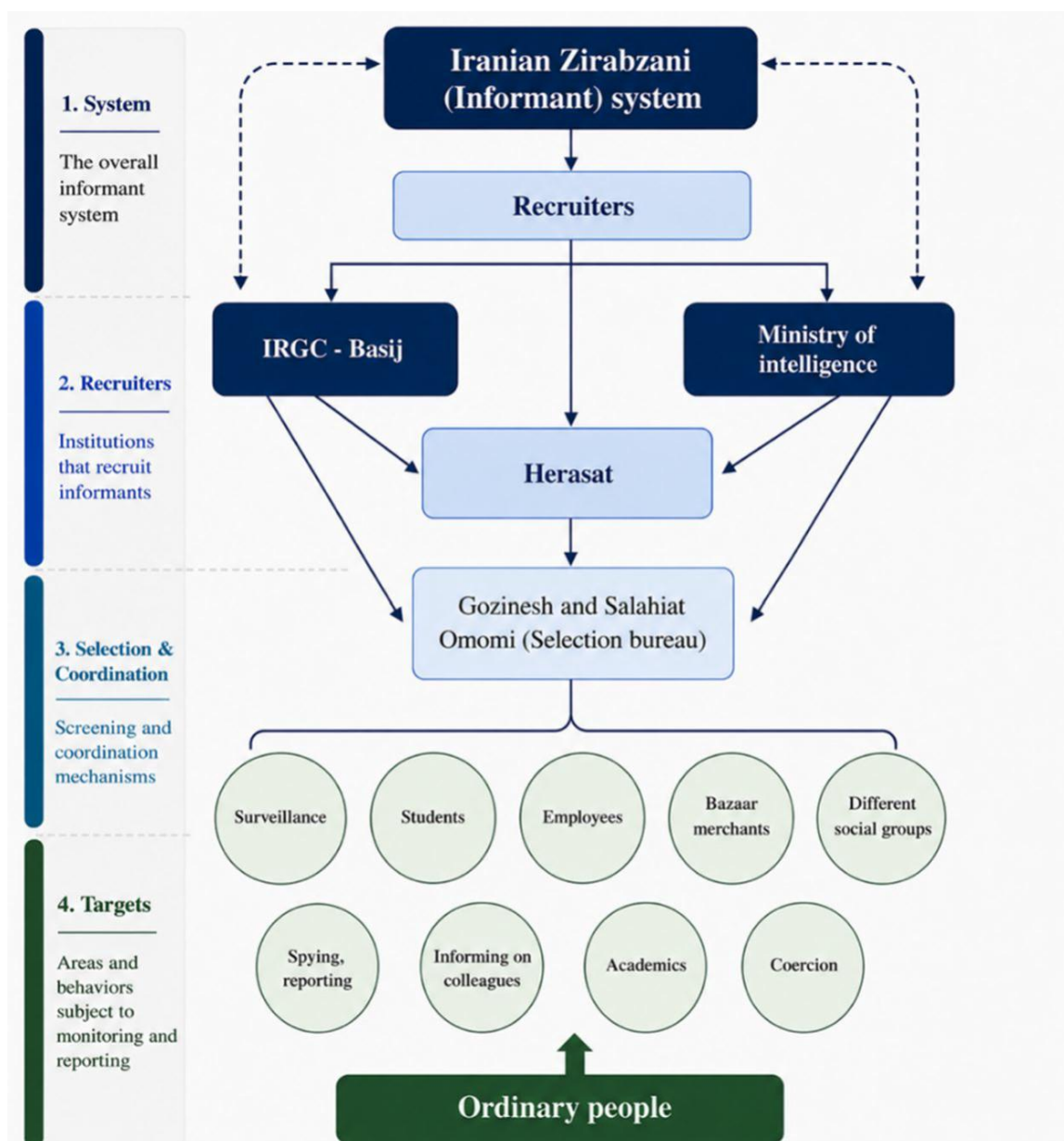
תרבות המודיעין באיראן והחדירה לחיי היומיום של האזרחים

ההתגייסות נובעת לא רק מנאמנות אידיאולוגית, אלא גם מאיומים, תלות כלכלית, תמריצים ואינטרסים אישיים. כך המשטר מרחיב את יכולת המעקב שלו ובמקביל מעודד כחד, חשדנות וצנזורה עצמית ושוחק את האמון החברתי.

קישור למאמר

המאמר בוחן את תרבות ה־Zirabzani/Mokhberi באיראן, המבוססת על דיווח סמוי של אזרחים על אחרים לרשויות. על בסיס 90 ראיונות חצי־מובנים הוא מתאר מערכת מבוזרת שבה משמרות המהפכה, הבסיג, משרד המודיעין וגופים מוסדיים נוספים נעזרים באזרחים לאיסוף מידע על עמדות פוליטיות, שיחות פרטיות והתנהגות אישית.

כורסם ב: Security Journal
שם הכותב: אראש בידולאח'אני

מודיעין נגדי

לימוד מודיעין נגדי בחברה דמוקרטית: המקרה הישראלי

דגש מיוחד ניתן להטיות קוגניטיביות, לפערים ארגוניים ול"פרדוקס הנראות": הצלחות במודיעין נגדי נשאות בדרך כלל חסויות, בעוד שכישלונות הופכים גלויים ומשפיעים על אמון הציבור.

קישור למאמר

שם הכותב: אבנר ברנע
פורסם ב: International Journal of Intelligence and CounterIntelligence

הוראת מודיעין נגדי באקדמיה מחייבת לעסוק לא רק בזיהוי ריגול, טרור וחדירה עוינת, אלא גם במתח שבין צורכי ביטחון לבין חוק, פיקוח, זכויות אזרח ולגיטימציה ציבורית.

המקרה הישראלי משמש להמחשת הקושי הזה בסביבה שבה האיום מתמשך, שירותי הביטחון מחזיקים בסמכויות רחבות, והמודיעין הנגדי התרחב מריגול קלאסי גם לסייבר, השפעה זרה, דיסאינפורמציה ואיומים היברידיים.

המסגרת המוצעת משלבת תיאוריה של כשלי מודיעין, מקרי בוחן היסטוריים ודיון במנגנוני פיקוח וקבלת החלטות.

מודיעין נגדי מול איומים היברידיים במבצעים משותפים רחבי היקף: מודל אוגדתי מאוסטרליה

לצד המרכיב ההגנתי, מוצעת גם יכולת מוגבלת של מודיעין נגדי התקפי, באמצעות הונאה ונטרול של פעילות מודיעינית עוינת, תוך שמירה על הסמכויות החוקיות הקיימות.

כך המודיעין הנגדי אינו נתפס רק כפונקציית הגנה, אלא כמרכיב מבצעי שנועד להגן על חופש הפעולה ועל תהליכי קבלת ההחלטות, ובתנאים מוגדרים גם לשבש את יכולתו של היריב להשיג יתרון מודיעיני.

קישור למאמר

פורסם ב: Journal of Military and Strategic Studies
שם הכותבים: הנרי פרונקטון ודיקין ייטס

המאמר מציע מודל ארגוני למודיעין נגדי ברמת האוגדה במבצעים משותפים רחבי היקף, המשלב אותו במבנה המודיעין האוגדתי ובתהליכי התכנון המבצעי.

מול איומים היברידיים המשלבים ריגול, איסוף בסייבר, איום פנימי והשפעה על קבלת החלטות, מוצעים שלושה שינויים מרכזיים: שילוב אנשי מודיעין נגדי במפקדה האוגדתית, יצירת תהליכים משותפים ואחידים בין זרועות הכוח, וחיבור שיטתי בין מודיעין נגדי, מבצעים פסיכולוגיים והגנת סייבר בשלבים מרכזיים של התכנון.

מודיעין נגדי

ייצור משותף של מודיעין: שילוב החברה האזרחית במודיעין הנגדי בסקנדינביה

הרחבת מעגל השותפים משנה גם את תפיסת הידע המודיעיני: ידע רלוונטי אינו עוד נחלתם הבלעדית של השירותים.

אך המעבר הזה מעורר שאלות לגבי חלוקת האחריות, הפיכת אזרחים ומוסדות לשחקני ביטחון, הסיכון להעמקת חשדנות והדרה, ובעיקר הקושי לקבוע מי נושא באחריות כאשר איסוף, הערכה ופעולה מתבצעים מחוץ למסגרות הפיקוח המסורתיות של קהילת המודיעין.

קישור למאמר

פורסם ב: Scandinavian Journal of Military Studies
שם הכותבות: קירה רון ומלאני הארטוויגסן

שירותי המודיעין בסקנדינביה מרחיבים בשנים האחרונות את המאבק בריגול מעבר לגבולות הממסד ומערבים בו אזרחים, חברות ואוניברסיטאות.

המאמר מבחין בין שלוש רמות של שיתוף: פנייה נקודתית לציבור לדיווח על פעילות חשודה, יצירת רשתות ממוסדות של מקורות ומודיעים אזרחיים, ושותפויות ארוכות טווח שבהן ארגונים אזרחיים מקבלים אחריות ממשית לזיהוי ולצמצום סיכונים ריגול. הדוגמה הבולטת ביותר היא שיתוף האוניברסיטאות בדנמרק בהגנה על ידע ומחקר מפני העברה למדינות זרות.

מניעת איום פנימי בביטחון הלאומי: מזהוי חריגות לניהול סיכון מתמשך

גיבוש ואכיפה של מדיניות שימוש ברשתות חברתיות, כדי לצמצם פגיעות להנדסה חברתית ולהשפעה אידיאולוגית.

האחריות אינה מוטלת רק על גורמי הביטחון: העובדים עצמם נתפסים כקו גילוי מרכזי, ולכן תרבות ארגונית המעודדת דיווח, אמון ומעורבות היא רכיב מרכזי בגישה מניעתית המבקשת לזהות סימני אזהרה לפני שהם הופכים לפגיעה ביטחונית.

קישור למאמר

פורסם ב: Journal of Strategic Security
שם הכותב: ג'זמה מ' פארקר

התמודדות עם איום פנימי אינה יכולה להישען עוד בעיקר על אמצעי ביטחון מסורתיים ובדיקות רקע בלבד, שכן גם עובדים בעלי הרשאה וגישה לגיטימית עלולים להפוך עם הזמן לסיכון לנכסים רגישים.

המאמר מציע לעבור מגישה תגובתית למניעה המבוססת על שלושה נדבכים: זיהוי ודיווח על התנהגויות חריגות שעשויות להקדים אירועי איום פנימי, תוך מעורבות רחבה של העובדים, ההנהלה ותרבות ביטחון המעודדת דיווח; הרחבת הערכות הסיכון מעבר לבדיקות רקע, תוך התמקדות בפגיעויות הקשורות לנכסים ולפרופיל הסיכון של הארגון;

מודיעין נגדי

ממגע ראשוני לגיוס מודיעיני: כיצד עובד מהימן הופך לאיום פנימי

על בסיס המקרה מוצעת טיפולוגיה המבחינה בין איום פנימי מקרי או רשלני (accidental & neglective), איום המונע ממוטיבציה עצמית (self-motivated), ואיום שמונע ומעוצב בידי שחקן חיצוני (actor-driven).

המסקנה היא שמניעה אפקטיבית מחייבת לזהות לא רק כוונה זדונית, אלא גם את תהליך הגיוס עצמו, ובפרט שינויים הדרגתיים במודעות הביטחונית ובהתנהגות שעשויים להפוך עובד מהימן לפגיע להשפעה חיצונית.

קישור למאמר

מחקר מקרה המבוסס על גיוס מוצלח של עובד מהימן בידי קצין SVR רוסי בוחן כיצד אדם שעבר הכשרות אבטחה והכיר את הנהלים הפך בהדרגה לאיום פנימי. באמצעות שיטת האירועים הקריטיים (Critical Incident Technique) - CIT - וניתוח 90 אירועים מתיקי החקירה וההליך המשפטי, המחקר מזהה שלושה מרכיבים מרכזיים:

שיטות גיוס מקצועיות המבוססות על יצירת אמון, הדדיות והעמקת הקשר האישי; שחיקה במודעות הביטחונית; ושינוי בהתנהגות העובד, מהפרות פסיביות ועד למסירת מידע שחלקו היה כפוף למגבלות הפצה.

פורסם ב: Security Journal

שם הכותבים: טאראלד סלוטברק, בריטה ביורקלו, קארי אוקטנסו ואולב קיילולד אולסן

מודל להבנת הסיכון הארגוני של איומים פנימיים

הדוגמה הבולטת היא עובדי ה־IT הצפון קוריאנים, שהשתמשו בזהויות גנובות או סינתטיות כדי להשיג גישה לחברות מערביות. המענה משלב הרתעה ושיבוש, ניטור מידתי והערכת סיכונים, לצד תרבות ארגונית המבוססת על ביטחון פסיכולוגי, הוגנות ודיווח לא־ענישתי.

קישור למאמר

האיום הפנימי אינו מסתכם בעובד ממורמר או רשלני. המאמר מבחין בין ארבעה מסלולים: חדירה בחסות מדינה, עובדים הנתונים לכפייה כלכלית, עובדים המקובעים סביב אלימות, ועובד שהוחדר מראש בזהות מפוברקת ובכוונת איום.

פורסם ב: Discover Global Security

שם הכותב: כול ווד

שיתופי פעולה בין-קהילתיים

כיצד משקמים אמון שנשבר בין שותפי מודיעין

אחרי סנודן, ארצות הברית וגרמניה הצליחו בהדרגה לשקם את היחסים באמצעות הצהרות, צעדים מוסדיים ושיתוף פעולה מעשי. לעומת זאת, כאשר ההתנהגות הפוליטית סותרת שוב ושוב את מסרי המחויבות והשותפות, גם "הצגות האחדות" מתקשות לשכנע ועלולות להפוך לטקסים ריקים שאינם עוצרים את שחיקת האמון.

קישור למאמר

פורסם ב: Intelligence and National Security Journal
שם הכותבים: אלכסנדרה גצ'יו וסרג'אן ווצ'טיץ'

משברי אמון אינם בהכרח סוף של שיתוף פעולה מודיעיני, אך שיקומם תלוי לא רק בהסכמות מאחורי הקלעים אלא גם באופן שבו בעלי הברית מבטאים בפומבי מחויבות מחודשת לשותפות.

דרך פרשת סנודן והמשברים בתקופת טראמפ, המאמר בוחן את תפקידם של ביצועים כומביים (performances) ואת כוחם הפרפורמטיבי (performativity): נאומים, מסיבות עיתונאיים, מחוות דיפלומטיות וטקסים מוסדיים אינם רק משקפים את מצב היחסים, אלא יכולים לכוון מחדש ציפיות של אמינות, מחויבות ונורמות משותפות.

האמון שמחזיק את שיתוף המודיעין האירופי

המאמר מראה כי שיתוף המודיעין האירופי נשען לא רק על מוסדות ואינטרסים לאומיים, אלא גם על יחסים מקצועיים ואמון בין אנשי המקצוע.

קישור למאמר

פורסם ב: Intelligence and National Security Journal
שם הכותב: כפיין טוינייר

שיתוף מודיעין באיחוד האירופי מתקיים למרות פערים לאומיים, מבנים ארגוניים שונים והיעדר חובה ממשית להעביר מידע.

על בסיס 47 ראיונות עם אנשי מודיעין מ־15 מדינות, המאמר בוחן כיצד מהימנות מאפשרת לשירותים ולאנשי מקצוע לקחת את הסיכון הכרוך בשיתוף מידע. האמון נשען על הערכת המקצועיות, היושרה והכוונות של השותף, ונבנה לאורך זמן באמצעות עבודה משותפת. קשרים אישיים, היכרות ומוניטין מסייעים להעמיק את השיתוף גם כאשר האמון במוסדות האירופיים מוגבל.

שיתופי פעולה בין-קהילתיים

הצעת תא המודיעין של הנציבות האירופית: משיתוף מודיעין למודיעין על-לאומי?

בפועל, שירותי המודיעין מעדיפים שליטה לאומית, שיתוף דו־צדדי ומסגרות מצומצמות המבוססות על אמון.

לכן הכיוון הסביר אינו הקמת שירות מודיעין אירופי עצמאי, אלא חיזוק מנגנוני הניתוח והשיתוף הקיימים, בעיקר EU INTCEN ו-SIAC, תוך המשך תלות במודיעין שמספקות המדינות החברות.

קישור למאמר

פורסם ב: European Security
שם הכותב: אולריך בורס

הצעת הנציבות האירופית להקים תא מודיעין משלה משקפת שינוי בתפקיד שהאיחוד האירופי מייחס למודיעין: לא רק כלי למדיניות חוץ ולסיכול טרור, אלא מרכיב בקבלת החלטות בתחומי חוסן, הגנת תשתיות, סייבר, התערבות זרה והיערכות למשברים.

המאמר מראה כי הרחבת תפקידו של המודיעין ברמת האיחוד מתקדמת מהר יותר מהנכונות של המדינות החברות להעביר סמכויות, מידע רגיש ושליטה מודיעינית לרמה העל־לאומית.

המודל האירופי לחיזוק המודיעין ושיתוף הפעולה באזור הסאהל

בחנית היחידות מצביעה על שיפור באיסוף מידע, בהפעלת מקורות, בבניית תמונת איום ובשיתוף מידע בתוך המדינות. עם זאת, שיתוף המידע האזורי והבינלאומי עדיין מוגבל בשל חולשות מוסדיות, פערים בין המדינות ומגבלות אמון.

קישור למאמר

פורסם ב: Intelligence and National Security Journal
שם הכותבים: אנדרס קסטר, רובן אקרוס ורודריגו פרייטו

פרויקט GAR-SI Sahel של האיחוד האירופי מבקש לחזק את היכולות המבצעיות והמודיעיניות של כוחות הביטחון בסאהל ואת קשרי המודיעין ביניהם, באמצעות יחידות רב־תחומיות שהוקמו במאלי, מאוריטניה, בורקינה פאסו, ניז'ר, צ'אד וסנגל.

הפרויקט נשען על לקחים ושיטות שפיתח המשמר האזרחי הספרדי (Guardia Civil) במאבק ב־ETA, ובהם נוכחות בשטח, קשר עם האוכלוסייה, איסוף HUMINT ו־OSINT, תאי מודיעין והפקת הערכות איום.

שיתופי פעולה בין-קהילתיים

התפתחות שיתוף המודיעין בין בריטניה לאירופה אחרי הברקזיט

עם זאת, המאמר מדגיש כי קשרים בלתי פורמליים אינם תחליף להסדרה מוסדית: לאורך זמן נדרשים אמון והסכמות מדיניות כדי לייצב את היחסים ולקבע ציפיות משותפות.

קישור למאמר

פורסם ב: Intelligence and National Security Journal
שם הכותבת: לוסיה פריגו

המאמר בוחן כיצד שיתוף המודיעין בין בריטניה לאיחוד האירופי שרד את הברקזיט והסתגל מחדש בעקבות הפלישה הרוסית לאוקראינה.

על בסיס ראיונות עם אנשי מודיעין, דיפלומטים ומומחים, הוא מציע לבחון את האמון בשלוש רמות: מדינית, ארגונית ובין-אישית. הברקזיט פגע במסגרות הפורמליות וביחסים הפוליטיים, אך הקשרים בין הארגונים ואנשי המקצוע אפשרו גמישות וחידוש מהיר יחסית של שיתוף הפעולה לנוכח הצורך המבצעי המשותף.

The background of the page features a stylized, high-contrast image. On the left, a dark-colored book is open, with its pages fanned out. To the right, a laptop is partially visible, showing its keyboard and screen. The entire scene is set against a light gray background with sharp, diagonal white lines that create a modern, geometric aesthetic.

מפרסומי המכון

מפרסומי המכון

מודקאסט עונה 8 פרק 3 - השפה בקהילת המודיעין - עם קרן בר

קרן בר, לשעבר ראש ענף שפות ביחידה 8200 וכיום סמנכ"לית אסטרטגיה ופיתוח עסקי ב"דיקסילנג", משוחחת עם שירה ברביבאי-שחם על מקומה המשתנה של השפה בקהילת המודיעין: מהמעמד המרכזי של מומחי השפה בעבר, דרך שחיקתו על רקע השתנות האתגרים והתפוצצות המידע, ועד לחזרת הדיון בחשיבות המומחיות האנושית בעידן ה־AI ולאחר 7 באוקטובר. הפרק עוסק גם בפעילות קהילת בוגרי 8200 לטיפוח לימודי הערבית והתרבות הערבית בקרב הדור הצעיר, מתוך תפיסה שערבית אינה רק שפת מודיעין וביטחון, אלא גם כלי להיכרות ולדיאלוג.

קישור לפודקאסט

מודקאסט עונה 8 פרק 4 - חמש נקישות בדלת - האוסינט של חמאס

שירה ברביבאי-שחם משוחחת עם ג'קי חוגי, כתב גלי צה"ל לענייני ערבים ומחבר הספר חמש נקישות בדלת, על מערכת האוסינט שבנתה חמאס בשנים שקדמו ל־7 באוקטובר ועל האופן שבו למדה את ישראל וזיהתה את נקודות התורפה שלה באמצעות מידע גלוי. השיחה עוסקת גם בכתיבו של יחיא סינוואר מתקופת הכלא ובשאלה מדוע המודיעין, העיתונות והחברה בישראל התקשו להתבונן בעזה ובפלסטינים ולהבין כיצד הצד האחר קורא את ישראל. הפרק משלב בכך דיון מקצועי באוסינט עם חשבון נפש רחב יותר על הדברים שהיו גלויים, אך לא קיבלו די תשומת לב.

קישור לפודקאסט

The background of the entire page is a photograph of a professional studio microphone. The microphone has a gold-colored mesh grille and a black body. It is mounted on a black metal stand with a shock mount. The background is blurred, showing what appears to be a studio setting with some equipment. A large white diagonal shape cuts across the bottom right of the image, serving as a background for the text.

פודקאסטים וראיונות

כודקאסטים וראיונות

מודיעין נרטיבי: כיצד יריבים הופכים סיפורים לנשק

קישור לכודקאסט

השיחה עוסקת ב"מודיעין נרטיבי" (Narrative Intelligence) גישה המבקשת להבין כיצד נרטיבים נוצרים, מתפשטים ומשפיעים לאורך זמן על תפיסות והתנהגות, מעבר לניטור נקודתי של השיח ברשתות.

הדיון בוחן כיצד סין, רוסיה ואיראן משתמשות בלוחמה קוגניטיבית ובתוכן סינתטי מבוסס AI כדי להאיץ ולהרחיב השפעה על קהלים, ומדגיש את הצורך ביכולת לעקוב אחר מקורות ההפצה, לזהות דפוסים ולבנות חוסן מול מניפולציה במרחב המידע.

הרפורמה במודיעין היפני

קישור לכודקאסט

הפרק עוסק ברפורמה שמקדמת יפן במערכת המודיעין כדי לשפר את התיאום בין הגופים ולחזק את יכולתה העצמאית מול סין ורוסיה.

בין המהלכים הנבחנים: הנהגה מודיעינית מרכזית, חקיקה נגד ריגול, חיזוק מודיעין החוץ והכשרה מקצועית. לצד זאת, מודגשים חסמים כמו יריבויות בין־ארגוניות, קשיים בשיתוף מידע, היעדר מסלול קריירה מודיעיני וחששות ציבוריים מפגיעה בפרטיות. המסר המרכזי הוא ששינוי מבני לבדו אינו מספיק, ונדרש גם שינוי מקצועי ותרבותי מתמשך.

כודקאסטים וראיונות

מהמסלול בחלל לשדה הקרב – עתיד היכולות הלווייניות

קישור לכודקאסט

רוברט קרדילו, לשעבר ראש סוכנות המודיעין הגיאומרחבי הלאומית של ארה"ב (NGA), מנתח את הפיכת החלל מזירת תמיכה לתחום מבצעי ותחרותי, על רקע המלחמה באוקראינה והעימות עם איראן.

הפרק עוסק בתפקידן הגובר של חברות חלל פרטיות, בהתפתחות היכולות הלווייניות של סין ובמעבר לתשתיות איסוף ותקשורת מבוססות חלל. במרכז הדיון עומד האתגר של קהילת המודיעין האמריקאית להסתגל לקצב החדשנות האזרחית ולשלב מהר יותר יכולות מסחריות.

כיצד דינמיקות חדשות מעצבות את סוכנות הסיור הלאומית (NRO) ומאמצי החלל הצבאיים

קישור לכודקאסט

וויאן מאצ'י, עורכת תחום החלל הצבאי ב־Aviation Week, מנתחת מגמות המעצבות את פעילות סוכנות הסיור הלאומית של ארה"ב (NRO) ואת מאמצי החלל הביטחוניים.

השיחה עוסקת בין היתר במשימות Victus Haze, הבוחנות יכולות התקרבות, תמרון ומכגש בין לוויינים (Rendezvous and Proximity Operations, RPO) ובאתגרים העומדים בפני הנהגת קהילת המודיעין ומערכת הביטחון האמריקאית לנוכח זירה חללית צפופה, תחרותית ומתפתחת במהירות.

אירועים וכנסים

אירועים וכנסים

AFCEA - TechNet Augusta 2026: פיקוד, מודיעין ו- AI בשדה הקרב

לצפייה בכנס (פלייליסט הכנס כולל כ-30 הרצאות ודיונים)

כנס TechNet Augusta 2026 של AFCEA, שנערך באוגוסטה, ג'ורג'יה, התמקד השנה ב־ C2/Counter-C2 in Support of Army and Joint Warfighting ובחיבור בין פיקוד ושליטה, מודיעין, סייבר, לוחמה בספקטרום האלקטרומגנטי ו־ AI. הדיונים עסקו במיוחד בהרחבת מערך Next Generation Command and Control (NGC2) בשיפור השילוביות בין מידע, מערכות ויחידות ובהטמעה מהירה יותר של טכנולוגיות חדשות בתנאים מבצעיים.

מקום מרכזי ניתן גם ל־ Agentic AI, לרבות הקמת Task Force Lexington בצבא ארה"ב, ולמתח בין מהירות ואוטומציה לבין פיקוח וניהול סיכונים.

DIA - DoDIIS 2026: טכנולוגיות מודיעין ליתרון בשדה הקרב

לצפייה בכנס (סרטוני הכנס מחולקים ל-7 חלקים)

כנס DoDIIS Worldwide 2026 של מודיעין משרד המלחמה האמריקני (DIA), שנערך בטמפה, פלורידה, התקיים השנה תחת הכותרת:

DIA Next: Intelligence Technologies for Battlespace Lethality

הכנס התמקד בחיבור בין טכנולוגיות מודיעין, מערכות נשק ופיקוד ושליטה לצורך יצירת יתרון מבצעי, לצד דיונים על עתיד כוח האדם המודיעיני בעידן ה־ AI, שיתוף נתונים במערכת המודיעין הביטחונית ויישום תפיסות Zero Trust. השתתפו בו בכירי קהילת המודיעין והצבא, תעשייה ואקדמיה ושותפים ממדינות ה־ Five Eyes.

אירועים וכנסים

האירוע	מארגן	מיקום	תאריך
ספטמבר 2026			
AI for Defense Summit	DSI	ארה"ב	02-03 בספטמבר 2026
19 th Pan-European Conference on International Relations	EISA	פורטוגל	01-04 ספטמבר 2026
2026I AFIE Europe Annual Conference	AFIE	אנגליה	08-10 בספטמבר 2026
Geo-Resolution 2026: Securing the Future with Geospatial	SLU	ארה"ב	10 בספטמבר 2026
Australian OSINT Symposium 2026	OSINT Combine	אוסטרליה	10-11 בספטמבר 2026
2026 Virtual DCSA Security Conference	DCSA	ווירטואלי	14-18 בספטמבר 2026
Common Threads Colorado-Threat to Mission: Securing Resilience and Decision Advantage	INSA	ארה"ב	16-17 בספטמבר 2026
CDAO Defense & Security	Corinium	ארה"ב	22-23 בספטמבר 2026
Intel Summit 2026	Potomac Officers Club	ארה"ב	24 בספטמבר 2026
International Intelligence History Association (IIHA) 2026 Annual Conference	IIHA	ארה"ב	29 בספטמבר – 01 באוקטובר 2026

אירועים וכנסים

האירוע	מארגן	מיקום	תאריך
אוקטובר 2026			
The Global OSINT Conference	OSINT.UK	אנגליה	05 באוקטובר 2026
2026 ERII Counterespionage Conference	ERII	ארה"ב	05-06 באוקטובר 2026
OSMOSIS EXPO	OSMOSIS	ארה"ב	06 באוקטובר 2026
11 th Zagreb Security Forum 2026	ZSF	קרואטיה	09-10 באוקטובר 2026
Society for Intelligence History	King's College	אנגליה	11-13 באוקטובר 2026
National Intelligence History Conference	NIHC	ארה"ב	14-16 באוקטובר 2026
International Airborne ISR Conference	SAE	אנגליה	21-22 באוקטובר 2026
State of Statecraft	SOS	בלגיה	22 באוקטובר 2026
Faga Forum: The Space Intelligence Conference	Space Foundation	ארה"ב	22 באוקטובר 2026
נובמבר 2026			
כנס הפורום ללימודי מודיעין (פיל"מ) 2026	פיל"מ	ישראל	04 בנובמבר 2026
CASIS 2026: Beyond Hegemony: Intelligence, Defence, and Economic Security for Middle Powers	CASIS	קנדה	06 בנובמבר 2026
דצמבר 2026			
TechNet Transatlantic	AFCEA	גרמניה	01-02 בדצמבר 2026
Resilient Intelligence in an Era of Democratic Backsliding	NISA	הולנד	02-03 בדצמבר 2026

אירועים וכנסים

האירוע	מארגן	מיקום	תאריך
ינואר 2027			
CDAO Defence UK	<u>Corinium</u>	אנגליה	27 בינואר 2027
פברואר 2027			
SANS Cyber Threat Intelligence Summit & Training 2027	<u>SANS</u>	ארה"ב	01-02 בפברואר 2027
Defense and Intelligence Space Conference 2027	<u>NSA Space</u>	ארה"ב	08-10 בפברואר 2027
DGI 2027 - The Global Geospatial Intelligence Conference	<u>DGI</u>	אנגליה	23-25 בפברואר 2027